Yargıtay 11. HD E.2026/201 K.2026/4759 (17.09.2026)

Karar metni, Yargıtay Başkanlığı Karar Arama sistemindeki yayımlanmış hâliyle aynen aktarılmıştır; taraf adları kaynakta anonimdir.

11. Hukuk Dairesi 2026/201 E. , 2026/4759 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 16. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2024/489 Esas, 2025/1393 Karar

HÜKÜM : Esastan ret

İLK DERECE MAHKEMESİ : İstanbul Anadolu 1. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi

SAYISI : 2021/180 E., 2023/282 K.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı, Yargıtayca duruşma istemli olarak davalılar vekili tarafından temyiz edilmekle; temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildi. Duruşma için belirlenen 15.09.2026 günü hazır bulunan davacı asil ve vekilleri Avukat ..., Avukat ... ve davalılar vekilleri Avukat ..., Avukat ..., Avukat ... dinlenildikten sonra duruşmalı işlerin yoğunluğu ve süre darlığından ötürü işin incelenerek karara bağlanması ileriye bırakıldı. Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip, gereği düşünüldü.

KARAR

I. DAVA

Davacı dava dilekçesinde; müvekkiline ait "..." isimli eserin birinci baskısının 1990, sonuncu yeni basımının ise 2020 yılında yapıldığını, davalı ... ın ilk basımı 2002 yılında yapılan "..." başlıklı romanının adının, 60. sayfadan öteye kurgusunun, kurgu mekânının, bazı karakterleri ve yazım üslubunun, müvekkilinin "..." isimli eserinden intihal edildiğini ileri sürerek 10.000,00 TL manevi tazminatın, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun (FSEK) 70/2 hükmü uyarınca şimdilik 1.000,00 TL maddi tazminatın, 70/3 hükmü uyarınca 1.000,00 TL maddi tazminatın davalılardan tahsiline, tecavüzün ref'ine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1.Davalı şirket vekili cevap dilekçesinde; intihal iddiasının hukuki dayanağı bulunmadığını, müvekkili ile ... arasında imzalanan 14.11.2008 tarihli mali hak devir sözleşmesi hükümleri gereğince yükümlülüklerini yerine getirdiğini, yayınevinin esere ilişkin içerik, yerindelik ve hukukilik denetimi yapma zorunluluğu bulunmadığını, müvekkili şirketin, dava konusu ile ilgili herhangi bir kusur ve sorumluluğu bulunmadığı gibi taraf sıfatının da olmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

2.Davalı ... vekili cevap dilekçesinde; davacının kitabının 142 sayfa, davalı müvekkilinin kitabının ise 281 sayfa olduğunu, okuyan herkesin göreceği üzere "..." romanının dört ana bölümden oluştuğunu, bunların sırasıyla “daha öncesi”, “öncesi”, “şimdi” ve “ya sonra” kısımlarının intihal olduğunun iddia edildiğini, iddianın son derece mantıksız ve dayanaksız bulunduğunu, "..." isimli eser ile davacının “...” isimli eseri arasında değil intihal iddiası, esinlenme iddiasının dahi ileri sürülmesinin gerek edebiyat gerekse hukuki açıdan mümkün olmadığını, davacının bu kadar süre sonra dava açmasının iyi niyetle bağdaşmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile her iki eserin karşılaştırıldığı bilirkişi raporunda tespit edildiği üzere, davalı tarafa ait eserin isim benzerliği, kurgulama, karakterler, mekân ve zaman birliği, olay örgüsüne ve sonucu bakıldığında esinlemenin çok ötesinde davacının romanının adından, içeriğinden yararlanıldığı ve bu yararlanmanın intihal düzeyinde olduğu, davacının FSEK'ten kaynaklı haklarının ihlal edildiği, davacının FSEK'in 70/2 ve 70/3 hükümleri gereği maddi tazminat talebinde bulunduğu, bu talep gereği davalı tarafa ait eserin bandrol kayıtları getirtilerek yapılan hesaplamada, davacının kendi eserinin satışı dolayısıyla yoksun kaldığı kârın intihal oranı olarak belirlenen %5 düzeyinde olacağı, bu miktarın da davalı eser sahibinin aldığı telif bedeli 159.051,65 TL olduğu dikkate alındığında bu bedelin %5'i olan 7.952,58 TL'ye tekabül ettiği, ancak davacının 1.000,00 TL talep ettiği, bu bedelden her iki davalının da müştereken sorumluluğunun bulunduğu, davacının FSEK'in 70/3 hükmü gereği tazminat talebinin değerlendirilmesinde, davalı şirket tarafından 64.678 adet kitap satıldığı, bu satıştan elde edilen gelirden davalı ...'a 159.051,65 TL ödeme yapıldığı, bu ödenen miktar yönünden davacı tarafın FSEK'in 70/3 hükmü gereği tazminat talep hakkının bulunduğu, yine davalı şirketin kârının 83.666,87 TL olduğu, tecavüze uğrayan kimsenin tazminattan başka temin edilen kârın kendisine verilmesini de isteyebileceği hükmü dikkate alınarak davacı tarafın bu miktar yönünden de FSEK'in 70/3 hükmü gereği davalı şirketten talep hakkının bulunduğu, manevi tazminat talebinin değerlendirilmesinde davalı yazarın davacıya ait eserden intihal yapmak suretiyle kendisine ait eseri oluşturduğu, bu haliyle davacının eser üzerindeki manevi haklarının ihlal edildiği, diğer davalı tarafın da intihal eserin yayın ve satışını yapmak suretiyle FSEK'in 54. maddesi gereği sorumlu olacağı dikkate alınarak davacının manevî tazminat talebinin haklı ve yerinde olduğu, takdiren 10.000,00 TL tutarındaki manevi tazminatın uygun görüldüğü, manevi tazminat talebi yönünden faiz talebinin bulunmadığı gerekçesiyle davanın kabulü ile davalının davacının FSEK'ten kaynaklı haklarını ihlal ettiğinin tespiti ile davalının davacının mali ve manevi haklarına tecavüzün ref'ine, 1.000,00 TL FSEK'in 70/2 hükmüne göre belirlenen maddi tazminat alacağının dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalılardan alınarak davacıya ödenmesine, 159.051,65 TL FSEK'in 70/3 hükmüne göre belirlenen maddi tazminat alacağının talep artırım tarihi olan 26.09.2023 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı ...'tan alınarak davacıya ödenmesine, 83.666,87 TL FSEK'in 70/3 hükmüne göre belirlenen maddi tazminat alacağının talep artırım tarihi olan 26.09.2023 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı ... Tic. A.Ş.'den alınarak davacıya ödenmesine, 10.000,00 TL manevi tazminat alacağının davalılardan müştereken ve müteselsilen alınarak davacıya ödenmesine karar verilmiş, hüküm, davalılar vekillerince istinaf edilmiştir.

IV. İSTİNAF

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davanın, davalı ... tarafından yazılan "..." isimli romanda, davacının "..." isimli romanından intihal yapıldığı iddiasıyla açıldığı, uyuşmazlığa konu intihal iddiası hakimin hukuki bilgisi ile çözülemeyeceğinden bilirkişi incelemesinin zorunlu olduğu, davalı tarafça sunulan uzman görüşü, davalının yazılı belgeye bağlı beyanı niteliğinde olduğundan uzman görüşü içerisindeki vakıaların ispatının da ancak bilirkişi delili ile mümkün olduğu, İlk Derece Mahkemesi tarafından alınan bilirkişi raporunda, davalı tarafa ait eserin isim benzerliği, kurgulama, karakterler, mekân ve zaman birliği, olay örgüsüne ve sonucuna bakıldığında esinlenmenin çok ötesinde, davacının romanının adından ve içeriğinden yararlanıldığı ve bu yararlanmanın intihal düzeyinde (%5) olduğunun tespit edildiği, iki roman arasındaki benzerliklerin tek tek değerlendirildiği, raporun denetime ve hüküm kurmaya elverişli olduğu, davalı yazarın davacının eserinden yaptığı intihalin davacının FSEK'ten kaynaklanan haklarına tecavüz oluşturduğu, söz konusu tecavüz nedeniyle davalı yazar ile "..." isimli

romanın yayıncısı olan diğer davalı şirketin sorumlu olduğu, FSEK'in 70/2 hükmü uyarınca hükmedilen maddi tazminat hesabının %5 intihal oranı üzerinden yapıldığı, FSEK'in 70/3 hükmü uyarınca ihlal nedeniyle mütecavizin elde ettiği kârın tamamının talep edilebileceği, burada gerçek zararın önem arzetmediği, sadece FSEK'in 68. maddesi kapsamındaki tazminatın mahsup edileceği, bu nedenle FSEK'in 70/3 hükmü uyarınca hükmedilen tazminatta intihal oranı üzerinden hesaplama yapılmasının gerekmediği, somut olayda FSEK'in 68. maddesi uyarınca talepte bulunulmadığı, bu nedenle FSEK'in 70/3 hükmü uyarınca hükmedilen tazminattan indirim yapılmasını gerektirecek bir durumun bulunmadığı, İlk Derece Mahkemesince tecavüzün ref'i ile davacı lehine yazılı şekilde maddi ve manevi tazminata karar verilmesinde ve hükmedilen tazminat miktarlarında bir isabetsizlik görülmediği, davalı yazara ait eserin basımının devam ettiği, davadan önceki son basımının 2020 yılında yapıldığı, devam eden eylemler ve uzamış ceza zaman aşımı dikkate alındığında zaman aşımının söz konusu olmadığı gerekçesiyle davalılar vekillerinin istinaf taleplerinin ayrı ayrı esastan reddine karar verilmiş, hüküm, davalılar vekillerince temyiz edilmiştir.

V. TEMYİZ

A.Dava ve Hukuki Nitelendirme

Dava, FSEK'ten kaynaklanan haklara tecavüzün tespiti men'i ve ref'i ile maddi ve manevi tazminat istemlerine ilişkin olup uyuşmazlık, tarafların iddia ve savunmalarına göre davacının aktif, davalı şirketin ise pasif dava ehliyetinin bulunup bulunmadığı, dava hakkının kötüye kullanılmasının söz konusu olup olmadığı, taleplerin zaman aşımına uğrayıp uğramadığı, davalı ... tarafından yazılan ve diğer davalı şirket tarafından basılan "..." isimli romanda, davacı tarafça yazılan "..." isimli romandan intihal yapılıp yapılmadığı, bu şekilde davacının FSEK'ten kaynaklanan mali ve manevi haklarına tecavüz edilip edilmediği, varılacak sonuca göre maddi ve manevi tazminat talep edebilme şartlarının oluşup oluşmadığı ile tazminat tutarlarının ne kadar olacağı noktalarında toplanmaktadır.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

1.Fikri mülkiyet hukuku bakımından sessiz kalma yoluyla hak kaybı, daha önceki bir tarihte eseri yayınlanan eser sahibinin, kendi eserinden intihal yaptığını iddia ettiği, daha sonraki bir tarihte eseri yayınlanan kişiye karşı dava açma hakkını uzun süre kullanmaması ve ihlale sessiz kalarak eser sahipliğinden kaynaklanan haklarını o kişiye karşı yitirmesi demektir. Bilindiği üzere 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nda (SMK) sadece marka hükümsüzlüğü davaları bakımından sessiz kalma yoluyla hak kaybına ilişkin bir düzenlemeye yer verilmiş olmasına rağmen, FSEK'te sessiz kalma yoluyla hak kaybına ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bununla birlikte fikri haklar yönünden de susma ile hak kaybı Dairemiz içtihatları ile uygulama alanı kazanmıştır.

Bu ilkenin temeli, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 2. maddesi hükmüne dayanmakta olup anılan madde, “Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz.” hükmünü içermektedir. Anılan madde hükmü ile hukuk düzeninin kişilere tanıdığı bütün hakların kullanılmasında göz önünde tutulması gereken iki temel ilkeye yer verilmiş olup ilki öncelikle hakların dürüstlük kuralına uygun kullanılması gerektiği diğeri ise, hakların açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeninin korumayacağıdır. Sessiz kalma yoluyla hak kaybında, hak genel olarak sona ermemekte, sadece bu haktan eylemine sessiz kalınan kişi ya da kişilerin yararlanmasına davacı tarafından katlanılmaktadır. Sessiz kalma nedeniyle dava açılamayacağı yönündeki savunma, bir def’i olmayıp itirazdır. Zira sessiz kalma yoluyla hak kaybı ilkesinin dayanağı TMK’nın 2. maddesi hükmü olduğuna göre dava açılması açıkça hakkın kötüye kullanılması

niteliğinde bulunursa ve bu durum dava dosyasından anlaşılabilirse, sessiz kalma yoluyla hak kaybı bir itiraz olarak kabul edilip hâkim tarafından resen dikkate alınması gerekir. Zira, TMK’nin 2/2 hükmü uyarınca bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumayacaktır (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 26.02.2020 tarih, 2017/11-27 E. ve 2020/225 K. sayılı kararı).

Somut uyuşmazlığa gelindiğinde, davalı taraf vekili yargılama aşamasındaki sair dilekçelerinde, davalı ... 'ın dava konusu "..." isimli romanının ilk olarak 2002 yılında yayınlandığını, yayınlandığı günden beri geniş okur kitlesine ulaştığını, sayısız eleştiri, makale ve incelemeye konu olduğunu, çok sayıda baskı yaptığını, davacının müvekkilinin romanından haberdar olmamasının mümkün olmadığını, aradan 19 yıl geçtikten sonra müvekkili aleyhine dava açmasının hakkın kötüye kullanılması niteliğinde bulunduğunu savunmuş, davacı vekili bu savunmaya karşılık olarak müvekkilinin bir süre yurt dışında yaşadığını, davalı ... 'ın dava konusu romanından uzunca bir süre haberdar olmadığını, bu romandan ve intihal hususundan ilk defa 2021 yılında üçüncü kişilerin bilgi vermesi ile haberdar olduğunu belirtmiştir. Buna göre davacının sessiz kalma yoluyla hak kaybına uğrayıp uğramadığının, iddia ve savunma doğrultusunda, taraflardan delilleri de sorulmak suretiyle yukarıda açıklanan sessiz kalma yoluyla hak kaybı ilkesi çerçevesinde inceleme ve değerlendirilme yapılıp sonucuna göre davanın esası hakkında bir karar verilmesi gerekirken bu yön gözetilmeden yazılı şekilde hüküm kurulması isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir.

2.Bozma sebebine göre davalılar vekilinin diğer temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik yer olmadığına karar verilmiştir.

VI. SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davalılar vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULARAK KALDIRILMASINA, (2) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davalılar vekilinin diğer temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik yer olmadığına, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 373/1 hükmü uyarınca dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, takdir olunan 40.000,00 TL duruşma vekâlet ücretinin davacıdan alınarak davalılara verilmesine, peşin alınan temyiz karar harçlarının istekleri halinde ilgililere iadesine, 17.09.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.